

október folyamán azt a szoros összefüggést, mely gabonaértékesítési krízisünk és a tőke-, illetőleg hitelpiac feszültsége között fennáll. Mind a kereslet, mind a kínálat oldalán. Egyrészt feltűnő — egyben az értékesítés szempontjából a legvégzetesebb — jelenség volt a környező import-államok tartózkodása gabonaszükségleteik lefedezésétől; ennek oka egyedül tőkehiányukban keresendő, hiszen oly spekuláció, hogy tavasszal olcsóbban fedezhetik le importjukat, majdnem elképzelhetetlen; — másrészt szomorú jelenség, hogy termelőink a tavaszi vásárlási kampányt, ugyancsak katasztrófális tőkehiányuk folytán nem tudják kivárni, hanem kénytelenek termésüket a legkedvezőtlenebb termésutáni árakon elköttyvetélni. Ezzel a felismeréssel adva van jövő mezőgazdasági hitelpolitikánk azon alapelve, hogy kedvező termésértékesítés elképzelhetetlen ősztől tavaszig átfutó hitelek nélkül; e részben a hivatalos kezdeményezés a közrak-tári intézmény legszélesebb körű országos kifejlesztésének megvalósulás felé közelgő hivatalos programjában adva van; ám ez az intézmény félmunkát végezhet csak mindaddig, amíg nem történik prevenció az irányban, hogy a bankhitelkeretek éppen az őszi hónapok alatt ne szorítottassanak meg; és szoros szálakkal fűződik ehhez a kérdéskomplexumhoz a vidéki hitelintézetek most már elodázhatalatlan racionalizálása is.

Leszámolni látszik végre gazdasági közvéleményünk azzal a tévhittel is, hogy mezőgazdasági krízis és gabonakrízis egyértelmű fogalmak. Ehhez képest nincs kérdés, mely égetőbb érdeklődéssel találkozhatnánk, mint mezőgazdasági termelésünk új orientációjának problémájá. Növénytermesztés vagy állattenyésztés, intenzivitás, vagy extenzivitás favorizálása termelésünkben: ezek lettek az akut problémák keretén túlönően a diskusszió hcmlokterében álló kérdések, melyekre ezen a helyen még behatóbban vissza fogunk térni.

*

A vámtarifa revíziója.

Október 11-én megtartotta első ülését az a bizottság, melyet a magyar mezőgazdaság, ipar és kereskedelem reprezentánsaiból a kereskedelmi miniszter alakított az autonóm vámtarifa revízióját illető javaslatok megvitatására és kidolgozására.

A probléma már régen a levegőben van. A miniszterelnök 2 év előtti mezevates debreceni beszédének egyik legnagyobb feltűnést keltett bejelentése volt az, mely kilátásba helyezte az autonóm vámtarifa egyes, a mezőgazdaság rentabilitása szempontjából életbevágó, tételeinek

revízióját, arra az esetre, ha agrárlexportunk megkönnyítése szempontjából egyes ipari vámengedmények felajánlása a kereskedelmi szerződéses tárgyalások során nem hozná meg a kellő eredményeket. Október 15-én az egyégespárthban tartott expozéjában a miniszterelnök már csak e feltétel fennforgását konstataálta. Időközben a revízió előkészítése már a megvalósulás stádiumába lépett.

Noha a vámrevíziós bizottság legfőbb célja: az agrárlexport érdekeinek támogatása, az aktuális helyzet által adva van, súlyosabb feladat előtt kevés tanácsadó szerv állott Magyarországon, mint épen ez. Az agrár-érdekek és az ipari érdekek antagonizmusa soha olyan élesen, mint most, a mezőgazdasági krízis idején, ki nem éleződött; a gazdasági célkitűzések körüli vita gyűpontjában nem kisebb kérdés áll, mint a jövő Magyarországnak agrárius vagy iparos jellege és a vámrevízió napirendre tűzése elektromos szikraként lobbantotta lángra a szembenálló táborok harcú kedvét.

Holott sajnos, a vámtarifa revíziója az ország egyetemes gazdasági jövője szempontjából az adott viszonyok között korántsem lehet oly nagy jelentőségű, hogy érdeemes volna körülötte egy éles elvi harcnak kitörnie. Mert, ha az agrárlexport érdeke is a kitűzött cél: az ipari vámtételek általános leszállítása e cél érdekében nyilvánvalóan nem fog olyan előnyöket jelenthetni, hogy a magyar iparnak egy veszélyes és átfogó revíziótól tartania kellene.

Amíg ugyanis az agrárolló jelensége: az ipari és a mezőgazdasági termékek áralakulása között az ipar javára mutatkozó diszparitás fennáll — és e részben jelenleg rendkívül súlyos a helyzet — addig a magyar fizetési mérleg alakulása — tehát a tulajdonképeni főmotívum — szempontjából egy ipari vámleszállítások árán elért agrárlexport-emelkedés előnyt nem jelent; mert épen az ipari termékek magasabb ára folytán a vámleszállítás következtében előálló importnövekedés *értékben* minden valószínűség szerint paralizálná azt a többletet, amelyet a vámengedmények útján elért esetleges agrárlexport-könnyítések nyomán a mezőgazdasági export mennyiségbeli felduzzadása jelentene.

Másrészt exportterületeink legtöbb kedvezményes politikája folytán a konkurrens agrárállamok automatikusan szintén részesévé válnának — és pedig ingyen — azoknak a vámengedményeknek, melyeket mi ipari vámaink leszállításával érnénk el és így, minthogy a versenyben az extenzivebb termelést folytató agrárállamok alacsonyabb termelési költségeik folytán előnyben vannak, Jugoszláviával, Romániával, Bulgáriával szemben

nyugat felé való versenyképességünk nem válnék kedvezőbbé, hacsak a nagyobb közelségünkben rejlő előnyt megfelelő szállítási-tarifális eredményekkel ki nem tudjuk aknázni.

Egyben azonban a fentjelzett körülmény, t. i. az extenzívebben termelő exportállamok alacsonyabb termelési költségeiben rejlő nagyobb versenyképesség — kijelöli vámtarifapolitikánk legközelebbi céljait is. Anélkül, hogy mezőgazdasági termelésünk intenzivitását csökkentenők, termelési költségeinket le kell szorítanunk és pedig elsősorban a mezőgazdasági művelési ágakhoz szükséges iparelemek (mezőgazdasági gépek és eszközök, agrokémiai anyagok stb.) árainak csökkentése útján. A vámtarifa revíziója ebben az irányban akkor is elengedhetetlen szükségesség volna, ha cserébe agrár vám-kedvezményeket közvetlenül elérni nem is tudnánk.

Autonom vámtarifánk azonban magas vámtételekkel védett egyes olyan iparokat is, melyek kifejlődéséhez fűzött remények, részint a szükséges tőke hiánya, részint a vámvédelem dacára is a külföldi gyártmányokét el nem érő versenyképesség következtében nem valósultak meg. Ezeknek a vámtételeknek viszonzossági alapon való revíziója tehát csak használhat, mert anélkül, hogy importunkat érezhetően megnövelhetné vagy fejlődésképes iparokat megbénítana, megfelelően diplomatikus felhasználással mellett alkalmas arra, hogy mezőgazdasági exportunk számára nyugat és észak felé jobb exportlehetőségeket nyisson meg.

Uj teljesen átdolgozott második kiadásban megjelent:

A magyar kereskedelmi és váltójog vázlata

két kötetben

Irta:

Dr. Kuncz Ödön

egyet. ny. r. tanár

Az első kötet bolti ára . . . P 24.—

A második kötet bolti ára . . . P 30.—